
Vergaderjaar 2026-2027

36 877 Gezamenlijke Mededeling aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: Europees schild voor de democratie: zorgen voor sterke en veerkrachtige democratieën

F BRIEF VAN VOORZITTERS VAN DE VASTE COMMISSIES VOOR BINNENLANDSE ZAKEN EN VOOR EUROPESE ZAKEN

Aan de Europese Commissie

Den Haag, 7 oktober 2026

De vaste commissies voor Binnenlandse Zaken en Europese Zaken bedanken de Europese Commissie voor het op 7 juli jl. ontvangen antwoord op de eerdere vragen inzake de Gezamenlijke mededeling over het Europees schild voor de democratie en hebben tijdens hun gezamenlijke commissievergadering van 29 september 2026 hun leden gelegenheid gegeven tot het stellen van nadere vragen in het kader van de politieke dialoog over deze beantwoording.¹ De leden van de fractie van de **PVV** hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt en stellen de Europese Commissie graag nog de volgende nadere vragen.

Ten aanzien van de vraag *“Kan worden aangegeven wat de kaders zijn voor de pan-European platforms en hoe criteria hiervoor bepaald worden?”* wordt in de beantwoording door de Europese Commissie aangegeven wat de mogelijke inzet is en wat voor projecten er op stapel staan, maar wordt niet specifiek benoemd wat de beleidsmatige inkadering is en wat de daarvoor geldende criteria zijn.² Deze leden ontvangen graag alsnog een antwoord op deze vraag waarbij wordt ingegaan op die aspecten.

Kan de Europese Commissie aangeven wat bij het antwoord op de vraag over de rol van het Comité van de Regio's precies bedoeld wordt met *“de burger nadrukkelijker te betrekken bij het democratisch bestel, en dan met name op lokaal niveau”*.³ Hoe gaat de burger nadrukkelijk betrokken worden en welke rol is daarvoor concreet weggelegd voor het democratisch bestel op lokaal niveau? In hoeverre en op welke wijze worden lokale overheden hierbij betrokken en wat gaat het Comité van de Regio's in dit kader specifiek organiseren?

¹ Kamerstukken I 2025/26, 36.877, E.

² Kamerstukken I 2025/26, 36.877, A, p. 2.

³ Kamerstukken I 2025/26, 36.877, E, p. 3.

Bij de vraag over de onafhankelijkheid van de journalistiek spreekt de Europese Commissie over toepassing van richtsnoeren. Kan worden aangegeven welke richtsnoeren dit specifiek zijn?

Op de vraag *"Hoe, door wie en op basis van welke criteria zal worden bepaald wat buitenlandse inmenging is?"* wordt geen specifiek antwoord gegeven door de Europese Commissie.⁴ Deze leden ontvangen graag alsnog een volledig antwoord.

EU Strategy for Civil Society

De Europese Commissie stelt in haar beantwoording: *"Wat betreft de vraag over de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld en het onderscheid tussen maatschappelijke organisaties: de EU-strategie voor het maatschappelijk middenveld bestrijkt alle maatschappelijke organisaties. In brede zin worden deze opgevat als alle niet-statelijke, onafhankelijke, onpartijdige en geweldloze non-profitorganisaties waarmee mensen gedeelde doelstellingen en idealen nastreven en verdedigen."*⁵ Hoe kan worden gesteld dat het gaat om alle maatschappelijke organisaties, maar daar vervolgens toch een kwalitatief onderscheid in wordt gemaakt. Dan gaat het toch niet om alle maatschappelijke organisaties? Kan specifiek worden aangegeven op basis van welke criteria wordt getoetst of maatschappelijke organisaties aan de genoemde kenmerken *"niet-statelijke, onafhankelijke, onpartijdige en geweldloze non-profitorganisaties waarmee mensen gedeelde doelstellingen en idealen nastreven en verdedigen"* voldoen?⁶

De Europese Commissie stelt in de beantwoording: *"maatschappelijke organisaties en andere actoren krijgen regelmatig te maken met verschillende soorten druk, zoals aanvallen en intimidatie. Strategische rechtszaken tegen publieke participatie kunnen als specifieke vorm van dergelijke dreiging worden ingezet om maatschappelijke organisaties het zwijgen op te leggen."*⁷ Kan de Europese Commissie hiervan specifieke voorbeelden geven en aangeven in hoeverre dit ook in Nederland speelt? Kan de Europese Commissie tevens aangeven hoe zich dit verhoudt tot bestaande wetgeving, die misbruik van recht al tegengaat.

In de beantwoording geeft de Europese Commissie aan: *"In de strategie wordt onderkend dat particuliere donoren en filantropische organisaties een belangrijke rol spelen binnen het algehele financieringsecosysteem voor het maatschappelijk middenveld en als aanvullende financieringsbronnen voor deze organisaties."*⁸ Kan de Europese Commissie aangeven of het ook de intentie is om deze particuliere donoren en filantropische organisaties bij te laten dragen aan door de Europese Unie geïnitieerde en/of gefinancierde projecten?

Voorts stelt de Europese Commissie voor: *"een dialoog te faciliteren tussen enerzijds donoren onderling en anderzijds donoren en maatschappelijke organisaties om ervaringen uit te wisselen, financieringstekorten te identificeren en ervoor te zorgen dat financieringsbronnen elkaar beter aanvullen."*⁹ Kan de Europese Commissie aangeven welke donoren en maatschappelijke organisaties voor deze dialoog worden

⁴ Kamerstukken I 2025/26, 36.877, A, p. 2.

⁵ Kamerstukken I 2025/26, 36.877, E, p. 5.

⁶ Kamerstukken I 2025/26, 36.877, E, p. 5.

⁷ Kamerstukken I 2025/26, 36.877, E, p. 5.

⁸ Kamerstukken I 2025/26, 36.877, E, p. 5.

⁹ Kamerstukken I 2025/26, 36.877, E, p. 5.

uitgenodigd en op basis van welke criteria? Kan de Europese Commissie aangeven wat zij zelf doet om in dit kader belangenverstrengeling te voorkomen?

Ook geeft de Europese Commissie aan dat het transparantiekader ten volle in acht wordt genomen, ook bij eventuele bijeenkomsten met belangenvertegenwoordigers. Kan de Europese Commissie aangeven op welke wijze deze informatie kenbaar wordt gemaakt?

De commissies voor Binnenlandse Zaken en Europese Zaken zien met belangstelling uit naar uw reactie en ontvangt deze graag uiterlijk binnen drie maanden.

Voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken,
I.M. Lagas MDR

Voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken,
E.B. van Apeldoorn